

LBRIS

We know
books

Traducerea și publicarea acestei cărți
a fost sprijinită de
FILI - Finnish Literature Exchange

FILI
FINNISH LITERATURE EXCHANGE

ARTO PAASILINNA

Fiul zeului furtunii

Traducere din finlandeză și note de
SIGRID CRASNEAN

 UNIVERS

toată nația într-un cutremur mare... dar dacă mi-ați cerut o ultimă întrunire, fie, pentru ultima oară. Faceți aranjamentele necesare.

Sampsa Pellervoinen a sugerat ca întrunirea zeilor să aibă loc pe 27 iunie, ziua lui. Sampsa a justificat ziua aleasă spunând că grânele urmau să dea în pârg. În acest fel, dezbaterile problemei religioase putea fi și ea mai fructuoasă, mai productivă.

Zeul furtunii a acceptat data și a poruncit tuturor zeilor, gnomilor, zânelor și spiridușilor să participe la întrunire. Parcă pentru a sublinia ideea, a stârnit o furtună pentru tot restul zilei, iar noaptea a lovit c-un fulger clopotnița bisericii din Vieremä, care a luat foc și a ars din temelii. Asigurarea nu a acoperit daunele.

1

Moșierul și negustorul de antichități Sampsa Ronkainen s-a dus până la cutia poștală pe alea de mesteceni a moșiei sale. Aceasta se afla lângă șosea, la cel puțin o sută de metri de clădirea principală. Tocmai sărbătoriseră solstițiul de vară. Poate că scrisorile trimise înaintea festivităților erau deja în cutia poștală.

Domeniul Ronkaila din satul Pentele, comuna Suntio, era de fapt o veche moșie de familie, cu o clădire principală mare și dărăpănată în curte, una mai nouă în spatele ei, ca un fel de anexă, și un hambar din piatră în spate. Mai demult era și o grădină în curtea din spate, însă acum se sălbăticesc.

Două femei îi urmăreau pașii lui Sampsa de pe veranda casei noi. Cea în halat de casă era sora lui Sampsa, o femeie de cincizeci de ani, stomatologa Anelma Ronkainen-Kullberg. Cealaltă era soția neoficială a lui Sampsa, Sirkka Leppäkoski, o tânără de treizeci de ani, slabă și neînsemnată. O concubină în cel mai adevărat sens al cuvântului.

Sora lui Sampsa fusese școlită odinioară pe domeniul moșiei și, în plus, moștenise o treime din ea. Cu toate acestea, și-a pierdut toată averea după ce s-a căsătorit cu Fried Kullberg, un netrebnic din Suntio. Bărbatul se pare că ar fi făcut parte din nobilimea inferioară fino-suedeză, dar sărăcise și era vulgar și, mai

mult decât atât, devenise un bețiv înrăit și-un fustangiu. Kullberg a prăpădit repede averea soției sale. Anelma Ronkainen-Kullberg a luat-o razna o vreme, Kullberg a murit de o boală cauzată de beție, proprietatea nu mai era, iar acum femeia zăcea în Ronkaila fără să facă nimic.

Domeniul Ronkaila din Suntio fusese o moșie remarcabilă încă de dinainte de războaie: 800 de hectare de pământ, din care mai puțin de o sută cu grâne. Șaizeci de animale de muls, o mașină de treierat proprie și multe alte utilaje. Bătrânul de la Ronkaila, Tavasti Ronkainen, a înființat în Suntio prima centrală electrică din comună, a făcut un baraj pe micul pârâu și a pus în funcțiune un generator care să furnizeze energie electrică pentru ferma lui și pentru o parte din sat. Între timp, barajul se prăbușise, iar proprietatea se afla într-un stadiu avansat de degradare, doar o umbră palidă a trecutului său măreț. Mai întâi au luat o parte cei care s-au mutat acolo, apoi Kullberg a băut o treime din ce mai rămăsese.

Femeile își beau cafeaua pe verandă fără niciun entuziasm. Nu aveau nimic de făcut și nici nu făceau nimic. Vorbeau, „discutau“ și făceau „schimb de opinii“ zi după zi. Astfel, grădina nu rodea și nici casa nu strălucea de curățenie. În fiecare toamnă, livada producea sute de kilograme de mere putrede, pe care nimeni nu se ostenea să le culeagă. Putrezeau acolo în iarba înaltă până la genunchi. Sturzii domneau peste vii și zburau în stoluri care făceau mizerie peste tot în jurul moșiei Ronkaila. Așadar, fânul din curte era deja atât de înalt la solstițiul de vară, încât rubarba se sufoca dedesubt, iar vechile culturi perene de lupin se luptau cu urzicile pentru viața lor. Tăunii și muștele bâzâiau în jurul verandei, iar femeile se scărpinau fără tragere de inimă pe sub halatele de casă. Dușul din saună se stricase iarăși și nimeni nu se obosise să încălzească niște apă într-o oală.

Sampsa deschise căsuța poștală, sperând să găsească niscaiva scrisori draguțe. La naiba, erau doar niște facturi și câteva reviste. Anelma primise o circulară de la Asociația Stomatologică Finlandeză. Nimic în rest. Sampsa mototoli scrisoarea în palmă și o aruncă în spatele cutiei poștale într-un șanț năpădit de buruieni. Își aduse aminte de tatăl lui, bătrânul de la Ronkaila. După ce Anelma se măritase cu suedezul acela nenorocit, Tavasti se supăraseră nevoie mare și spusese că nu-i va permite să risipească averea Ronkaila pe băutura.

Însă bătrânul a murit și o parte din Ronkaila era deja prăpădită. Înainte să moară, l-a învățat pe Sampsa vechile datini. Atunci când la școală s-a vorbit despre slujba de confirmare, bătrânul l-a dus pe Sampsa în pădure și l-a învățat cum să aducă jertfe zeului suprem Ukko.

– Am să-ți fac eu confirmarea, a spus el zâmbind.

În vremea aceea, la fel ca acum, în spatele casei de la Ronkaila se întindea o pădure deasă, în mijlocul căreia se înălța o stâncă abruptă. Sampsa a văzut pe stâncă un mic ansamblu de pietre, cu niște oase de pește deasupra. Tavasti Ronkainen și-a dat jos șapca de pe cap și i-a spus lui Sampsa să-i urmeze exemplul. Apoi a pus pe o lespede o jumătate de kilogram de slănină și o jumătate de sticlă de rachiu, a adunat niște crengi uscate pentru un mic foc și le-a aprins. Flăcările au pârlit carnea de porc, căldura a spart sticla. Tăria aprinsă se prelingea de pe stâncă pe pământ. Bătrânul a sorbit din băutura fierbinte printre scobiturile din stâncă, spunându-i lui Sampsa să facă la fel. Noroc că nu și-a fript limba. I s-a urcat imediat la cap. În scurt timp, iată că Tavasti și Sampsa se târau în patru labe pe stâncă și răcneau în gura mare ca Ukko să le poarte noroc.

Sampsa era speriat de toate acestea, dar îl urma totuși pe tatăl lui.

În drum spre casă, Tavasti i-a pomenit fiului său că i se ceruse să fie prezbiter al bisericii, din moment ce avea o moșie atât de mare.

– La dracu' cu biserica... bătrânul zeu Ukko are mai multă putere decât vreun amărât de preot.

În anii cincizeci, tatăl lui Sampsa cumpărase o combină de treierat. Era cea mai mare din sat și extrem de scumpă. Combina s-a scufundat într-o câmpie mlăștinoasă și n-a putut fi scoasă nici măcar cu tractorul. Atunci bătrânul s-a supărat teribil, a răcnit cu pumnul înălțat spre cer, certându-și zeii. Noaptea următoare s-a iscat o furtună mare. Fulgerul a lovit casa principală, a ars cablurile electrice și a distrus prizele în fiecare încăpere. Fulgerul a ajuns în dormitorul de la etaj de-a lungul cablului electric până la lampa lui Tavasti Ronkainen, unde a explodat, ucigându-l astfel pe loc pe proprietarul moșiei. Stăpâna murise deja de pneumonie pe timpul păcii interimare¹, așa că a fost cruțată acum.

Acest incident i-a întărit credința lui Sampsa în zeul furtunii. Obișnuia să aducă jertfe străvechilor zei finlandezi pe stâncă din pădure și-n plus, la nevoie îi adresa o rugăciune lui Ukko. Avea impresia că era de folos. Bătrânul zeu Ukko l-a salvat adesea din situații periculoase. Deși același zeu îi ucisese tatăl, nu putea să-l urască, fiindcă Tavasti Ronkainen însuși își pecetluse soarta amenințându-și zeul. După înmormântare, Sampsa a vândut combina de treierat din câmpul mlăștinos. A fost demontată și luată de acolo. Cablurile electrice din casa veche a moșiei Ronkaila au fost înlocuite, iar patul carbonizat al lui Tavasti a fost dus la un depozit pe post de lemn de foc.

Când a venit vremea, Sampsa a mers la liceu, iar după absolvire, la facultate, unde a studiat istoria artei. Era fascinat de

¹ Martie 1940 – iunie 1942, scurta perioadă de pace între Finlanda și URSS dintre Războiul de Iarnă și Războiul de Continuare.

genul ăsta de înțelepciune livrescă, dar cumva a lăsat studiile la o parte, fiindcă avea mult de lucru cu pământul și se gândea să înființeze un magazin de antichități.

Într-o vară, Anelmei i-a venit ideea să-și aducă o prietenă la Pentele, o anume Sirkka Leppäkoski, despre care se spunea că era o adevărată artistă, se ocupa cu aplicațiile textile. Femeia era mai tânără decât Sampsa, o creatură firavă, slăbuță, care i-a stărnit lui Sampsa milă și compasiune. Sirkka era opusul Anelmei în aproape orice privință: liniștită, cu ochi umezi; se tot plimba de-a lungul zidurilor și avea întotdeauna ceva între degete, fie vreun fir de fân uscat, fie vreun ac de păr. Anelma însă avea vocea aspră, era zdravănă, de talia unui bărbat, pielea ei era ca a unui cal. Sampsa se gândea adesea că fără îndoială pacienții se temeau îngrozitor când erau nevoiți să se așeze în scaunul de stomatologie al Anelmei. Anelma era leneș de nepăsătoare, cumva masculin de aspră. Când apuca de pacient și-i vâra capul la subsuoară, acesta nu mai avea nicio șansă de scăpare.

– Gura mare! Scuipați sângele în paharul acela!

Anelma avea nevoie de Sirkka și ea de Anelma. Sirkka nu putea să-și câștige traiul prin artă și nici Anelma nu o ducea mai bine. Ronkaila și Sampsa erau nevoiți să le întrețină, prin urmare amândouă erau dependente de Sampsa. Anelma a rezolvat situația făcând-o pe Sirkka soția lui Sampsa. Concubină de fapt, pentru că fratele ei nu a vrut să se căsătorească.

Liniștita Sirkka Leppäkoski era ocupată de dimineața până seara. Îi cerea adesea lui Sampsa să o însoțească în plimbările prin grădină, în spatele pădurii, pe câmp sau prin pășunea sălbătică. Sirkka își lăsa mereu piciorul să alunece prin găurile stâncilor, iar Sampsa sărea imediat să o ajute, cuprinzându-i coapsa fragedă. Dacă începea să plouă, după câteva picături Sirkka se și adăpostea sub cămașa lui Sampsa, tremurând la pieptul său ca un fluture înspăimântat. Când urcau scările, Sirkka o lua

chicotind înaintea lui Sampsa și-și sufleca fusta peste genunchi din cine știe ce motiv, și nici nu purta ciorapi, cel puțin din câte se vedea. Într-o seară de vară, pe când bea ceai pe veranda cea nouă, Sirkka și-a strecurat mâna în cea a lui Sampsa.

Sampsa s-a atașat de această femeie gingașă care cosea broderii emoționante și care știa să poarte conversații despre istoria artei.

În cele din urmă, a căzut în capcană. Se zice că Sirkka a rămas însărcinată, că a trebuit să facă avort și așa mai departe. Sirkka a fost prezentată în sat drept mireasa lui Sampsa.

– Ai adus-o pe Sirkka într-o stare groaznică, declarase Anelma către fratele ei. Va rămâne aici cu noi, nu contează ce spui tu.

Poate că Sirkka a făcut avort, însă se pare că nu. N-a venit oricum niciun copil pe lume. La început, Sirkka a încercat să doarmă în același pat cu Sampsa. Anelmei nu i-a plăcut acest lucru, astfel că Sampsa s-a mutat în cele din urmă în casa veche a moșiei, în clădirea principală dărăpănată, cu șaisprezece camere, unde tatăl său, Tavasti Ronkainen, fusese răpus de zeul furtunii într-unul dintre dormitoare. Casa nu-l speria pe Sampsa, se temea mai degrabă de femeile care pierdeau vremea în cealaltă parte. Podul din casa veche scârțâia noaptea, când spiridușii alergau de la un capăt al casei la altul, fugărindu-le pe zâne. Femeile îl lăsau în pace, nu îndrăzneau să pună piciorul pe-acolo. Susțineau că clădirea principală era bântuită, iar pe timp de furtună, bătrânul Tavasti Ronkainen se plimba dintr-o cameră în alta, cu lampa spartă în mână.

Toate casele vechi sunt bântuite, aici femeile aveau dreptate.

– Asta-i viața, spuse Anelma, privind cu răceală spre Sampsa la capătul aleii de mesteceni, lângă cutia poștală.

Sirkka fu de acord. Asta era viața și în opinia ei.

– Hai să nu facem nimic azi, spuse ea cu precauție.

– Nici eu nu am chef, mărturisi Anelma.

Pe când Sampsa se întorcea de la cutia poștală, „fratele“ lui Sirkka Leppäkoski ieșea din saună și venea spre el prin curte; un tânăr îmbrăcat doar în blugi, cu prosopul pe umăr.

– Salut. A venit poșta?

– Pentru tine nu.

Tipul venise la Ronkaila deja din primăvară, cică pentru a fraterniza. Sampsa îl disprețuia, fiindcă nu era doar leneș, ci și obraznic pe deasupra. Împlinise douăzeci și cinci de ani și nu realizase nimic la viața lui. Numele lui era Rami sau ceva de genul ăsta. Avea niște tatuaje bătărâne pe braț și pe piept. Cruce, ancoră, o femeie în bikini, roza vânturilor... Sampsa era dezgustat de trupul acela dezgolit. Chiar așa. Oamenii trebuie să-și construiască monumente, credea Sampsa. Un om bogat își clădește o casă, poate chiar un turn din bârne, cultivă pământul. Un om de rând se tatuează fiindcă nu are altceva mai bun. ăsta e monumentul lui, imagini primitive pe propria piele.

„Fratele“ lui Sirkka și-a adus prietenii la Ronkaila, care și-au adus apoi propriile cunoștințe, așa că Sampsa a fost nevoit să îndure petreceri în grădină, care se țineau lanț la moșia lui. Deveniseră costisitoare, și nu erau suficienți bani pentru administrarea proprietății, nici magazinul de antichități din Helsinki de pe strada Iso Rooberti nu aducea prea mulți bani.

Între petreceri, femeile se întorceau la existența lor lipsită de entuziasm și la halatele lor de casă. Puteau sta chiar și o săptămână fără să se obosească să se îmbrace în altceva decât în halat și papuci. Dacă ploua, nu se ridicau din pat deloc, iar dacă era înnorat, nici nu scoteau nasul afară.

„Fratele“ lui Sirkka s-a făcut nevăzut în casa nouă a moșiei, unde se retrăseseră și femeile cu ceștile lor de cafea. Curând, s-au auzit râsete din bucătărie pe când Rami le lovea pe cele două cu prosopul. Se credea un bărbat cu simțul umorului. Femeile râdeau în hohote.

Sampsa s-a gândit că n-ar fi rău să lovească fulgerul casa și să-i ardă pe oamenii aceia abominabili până n-ar mai rămâne decât cenușa din ei. Pentru o clipă, Sampsa s-a rugat la zeul Ukko să trimită fulgerul, dar nu s-a întâmplat nimic. Era o zi senină, fără nori. După-amiază, Sampsa a decis să se ducă la Helsinki pentru a pregăti magazinul de antichități pentru vară. Magazinul trebuia închis timp de câteva săptămâni, fiindcă doamna Moisander, vânzătoarea, pleca în concediu.

Doamna Moisander, o mamă singură și aprigă, era adesea mai dificilă decât Anelma și Sirkka la un loc. După părerea sa, și ea era oarecum concubina lui Sampsa. Sampsa ar fi putut fi acuzat de bigamie dacă un concubinaj ar fi fost la fel de oficial precum căsătoria și dacă Sampsa însuși ar fi recunoscut aceste relații importante ca fiind adevărate. Dar nu contează, Sampsa era mereu acuzat de tot soiul de chestii. Era obișnuit. Cu toate acestea, avea uneori impresia că zeul suprem îl abandonase, îl lăsase să fie jupuit de atâtea femei.

2

Bolta cerească tuna sub greutatea divinităților pe când zeitățile străvechi ale finlandezilor se adunau în jurul atotputernicului Ukko, stăpânul lor. Era ziua lui Sampsa Pellervoinen, când dădeau grânele în pârg, 27 iunie.

Zeul suprem, Ukko însuși, zeul furtunii, ședea pe tronul lui în mijlocul mării săli a cerului, cu Steaua Polară deasupra creștetului. Era îmbrăcat în piele de zibelină și pe cap purta o mitră care strălucea ca para focului. În picioare avea cizme brodate cu perle, ale căror vârfuluri scânteiau, împodobite cu rodonite mari, roșii. În mâna stângă ținea un fulger globular neliniștit pe post de sceptru. În mâna dreaptă ținea o rădăcină de fulger, care trosnea din când în când și bubuia și răspândea tămâie cu miros de ozon. Un fum galben înconjura tronul. Zeul era așezat pe un nor pufos, nespus de comod. Delicata auroră boreală se unduia în jurul tronului, împrăștiind lumină în jurul zeului, al cărui caracter patern și pașnic se reflecta printr-o stea de pe cer spre pământ. Oamenii care vedeau această stea o luau razna.

În spatele tronului zeului furtunii stătea zeița Rauni, îmbrăcată într-o blană neagră de lupoaică, decorată cu benzi albastre de spectrolit, înfășurate în jurul umerilor și pe frunte. Rauni își odihnea mâna pe umărul lui Ukko. Era o poziție care semnaliza posesie. Pe degetul său mijlociu strălucea o piatră roșie, asemănătoare cu vârful cizmelor purtate de zeul furtunii.

Au sosit și alți zei, conduși de Ilmarinen. Au venit Tapio cu soția lui, Sampsä Pellervoinen, Peltö-Pekka, Ägräs, Ronkoteus și Virankannos, cu Ahti Vellamo de braț; din Horna au venit Lempo și Turja și un grup de iezme mici și lăptoase. Ajattara a apărut strălucitoare la întâlnirea zeilor, înveșmântată într-o tunică translucidă. Fiul zeul furtunii, Rutja, a sosit ultimul. Le-a poruncit iezmelor să stea în jurul tronului lui Ukko și să vegheze asupra fulgerului globular și a rădăcinii de fulger.

După ce zeii s-au așezat, a sosit un grup de gnomi, care tot clipeau în lumina orbitoare a cerului. În urma lor veneau plutind o sumedenie de zâne, domnițe micuțe îmbrăcate în mantii de negură; zânele țineau în mâini baghete magice cu licurici mici în vârf.

Au venit și spiriduși și elfi de casă și multe alte zâne, cum ar fi Liekkiö, Äpäpä și Ihtirikko, care sunt duhurile și ocrotitorii copiilor uciși. Rajapiru a sosit urlând înfiorător, apoi s-a așezat departe de tron să urmărească întâlnirea, undeva la limita dintre lumină și întuneric. S-au alăturat și Pökkö, Kouko și Kurko, spiritele nebunilor și săracilor. În compania lor mai erau și Kölpeli și Jumi, orbii de luminile strălucitoare ale cerului, întocmai ca iezmele. În spatele lui Tapio stăteau Nyrkytär, Myyrikki și Nyyrikki și Hittavainen cel scund, care se speria ca un iepure fricos la cel mai mic sunet sau la cea mai neînsemnată mișcare. La picioarele zeilor galopa găfâind Paara, cu acțiunile băncilor în gură.

Ilmarinen, zeul păcii, al vremii bune și al zilelor senine, îmblânzitorul focului, dădu semnalul. Toți zeii rostiră în cor cu voce tare cuvintele de deschidere a întâlnirii:

Slăvit să fii Ukko, zeu suprem,
cel din nori!
Rostește cuvântul,
vorbește cu noi!

Zeul furtunii se ridică, ținând fulgerul globular sus și strigă:
– Eu sunt Ukko, zeul suprem, cel mai bătrân dintre toți zeii.
Pe cel ce se îndoiește de asta îl voi lovi cu acest sceptru!

Gândul de a fi izbiți cu fulgerul în cap îi făcu pe cei mici și pe cei mari deopotrivă să tremure de frică, deși n-aveau niciun motiv, fiindcă Ukko nu voia de fapt să amenințe pe nimeni. Era doar un obicei străvechi, care acum nu mai avea nicio semnificație practică.

Zeul furtunii se așază. Dădu din cap către Ilmarinen să înceapă.

Ilmarinen începu să prezinte evaluarea situației religioase. Declară ceea ce cunoșteau cu toții: credința finlandeză străveche se afla în primejdie mai mare ca niciodată. Îndeosebi creștinismul câștigase o influență neînțeleasă de mare în rândul finlandezilor, dar nu una bună: printre oameni erau și mulți agnostici și ateii. Doar câțiva finlandezi mai credeau încă în zeii lor tradiționali. De asemenea, situația nu era bună nici printre alte popoare înrudite. Ostiicii, mansii și ceremișii, care locuiau acum în regiuni aparținând Uniunii Sovietice, începuseră să recunoască doctrinele socialismului.

– Și nici Finlanda nu duce lipsă de astfel de socialiști, mormăi Ilmarinen.

După părerea lui Ilmarinen, venerarea zeului străin în Finlanda ajunsese la dimensiuni aproape absurde. În fiecare sat mai mare era câte o biserică, în orașe se găseau chiar mai multe astfel de lăcașuri de închinare. Bisericile sunt clădiri mari, cu decorațiuni scumpe, prevăzute cu o orgă cu sunet adânc. În jurul bisericii se află cimitire extinse. Satele finlandeze sunt numite sate bisericesti, ce păcat! Partea cea mai proastă este că finlandezii doresc un semn al falsei credințe pe propriile lor morminte: se înalță cruci pe morminte, semne ale credinței străine răspândite peste tot. Dacă mormântul nu este prevăzut

cu cruce, în locul ei se folosește o piatră grea cu o cruce gravată, care arată profunzimea credinței de la un secol la altul.

Ilmarinen vorbea despre imensa admirație a finlandezilor pentru o credință străină care le fusese adusă de-a gata și vârată pe gât cu doar șapte sau opt sute de ani în urmă. Într-un timp atât de scurt, finlandezii își abandonaseră credința lor adevărată și îmbrățișaseră una nouă. Lucrurile au ajuns într-atât de departe încât în Finlanda se cântau așa-zise imnuri în cinstea credinței false, oamenii se rugau la Dumnezeu fals și la fiul său Isus, scriau cărți pe această temă și chiar și universitățile finlandeze aveau propriile catedre pentru religia asta străină, unde predau particularitățile sale cu toată seriozitatea și într-un mod considerat științific.

Vocea lui Ilmarinen vibra în timp ce explica situația zeilor străvechi în Finlanda.

– Nu se găsește nici măcar un singur loc de jertfă în toată țara, unde să ne aducă ofrandă boi sau chiar și animale mai mici! Morții sunt îngropați cu capul spre răsărit, care este un obicei indecent, căci toată lumea știe că singurul mod corect este de a acoperi mortul cu pământ astfel încât capul răposatului să fie îndreptat spre polul ceresc și Steaua Polară. În coșciugul decedatului nu se mai pun obiectele sale iubite și nici alte lucruri trebuincioase, iar bunurile scumpe rămân în moșii pentru rudele lor lacome, care se ceartă când trebuie să facă împărțeala. De-abia dacă mai sunt copaci marcați în cinstea răposatilor, în toată țara nu se mai găsește vreo pădure comemorativă. Poate undeva departe, prin Laponia, se mai află niște sieidi¹, dar și acestea sunt lăsate în paragină și nu apar altele noi nici măcar în cele mai bune zone de pescuit. Finlandezii au ajuns foarte nemulțumiți,

¹ Formațiuni de importanță culturală pentru poporul Sami. Adesea sunt pietre și stânci cu forme neobișnuite, aflate de obicei pe malul râurilor, pe plajă sau munte.

cucerii de lucruri lumești. Puținele tobe vrăjitorești și instrumente șamanice care mai există atârnă nefolosite în muzee, sub privirea lumii. Nu se mai bea bere în cinstea lui Pekka de Kekri¹, ba chiar mai mult, acum berea se face pentru plăcere și pentru beție, nu de teamă sau din respect pentru Pelto-Pekka.

Ăgras, zeul fertilității, interveni în acest moment în discursul lui Ilmarinen.

– Din cunoștințele mele, finlandezii sunt foarte dornici să se împreuneze. De la o vârstă foarte fragedă, fete de abia trei-sprezece ani încep cu aceste treburi.

Ilmarinen îi răspunse sec că nu era vorba despre cultul divin al procreării, ci despre uitarea obiceiurilor din cauza evoluției științelor medicale. Femeile iau zilnic niște pastile ca să nu poată rămâne însărcinate, iar când dispare frica de o sarcină nedorită, se pot destrăbăla în voie cât au chef și cât le ține trupul.

În acest moment, Ihtiriekko, zeul pruncilor uciși, răcni cu tristețe sfâșietoare. Mereu i se făcea rău când venea vorba de prunci. Deși mortalitatea infantilă în Finlanda era mai mică decât oriunde altundeva în lume, asta nu-l încânta prea mult pe Ihtiriekko, fiindcă se nășteau mai puțini copii. Zeul suprem Ukko își drese vocea. Toată lumea tăcu, chiar și Ihtiriekko.

– Samps Pellervoinen! Citește din cartea religiilor lumii să vedem cum le merge altor zei, porunci zeul furtunii.

Samps începu plin de energie. Dispunea de niște statistici din care s-a putut deduce imediat că zeii finlandezilor nu aveau nicio influență pe pământ.

– Sunt aproximativ trei miliarde de oameni pe pământ. Din-tre aceștia, doar mai puțin de cinci milioane sunt finlandezi...

Zeița Rauni, soția zeului furtunii, nu se putu abține:

– Și nici măcar ei nu mai cred în noi!

¹ Odinioară festivalul recoltei în Finlanda.